

Öncü İşçi

Devrimci İşçi Partisi'nin merkezi yayın organı
Gerçek gazetesinin ücretsiz ekidir
Sayı: 5

İşçinin Sözlüğü

Sınıf sendikacılığı:

Sendikalar en geniş anlamıyla işçilerin, menfaatlerini korumak için bir araya gelip oluşturdukları örgütlenmedir. Ücretlerin artırılması, iş saatlerinin azaltılması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, sosyal hak ve yardımların genişletilmesi, işçi sağlığı ve güvenliği, iş güvencesi gibi başlıklar işçilerin ekonomik talepleri arasında yer almaktadır. Bu talepler uğruna verdikleri mücadelede işçiler patronlarla ve devletle karşı karşıya gelir. Sınıf sendikacılığı tüm bu taleplerin kazanılması için işçileri örgütler, eğitir ve mücadelede seferber eder. Sınıf sendikacılığı mücadeleyi sadece bir fabrika ya da işyerindeki işçilerle patron arasındaki bir mücadele olarak görmez. İşçi sınıfının bütünün çıkarlarını gözetir. İşçi sınıfını bölen her türlü unsura karşı mücadele eder. Kadrolu, taşeron, sözleşmeli, yeni giren işçi kıdemli işçi ayrımı yapmadan, milliyetçilik ve mezhepçilik karşısında mücadele ederek fabrikadaki, sektördeki, ülkedeki ve tüm dünyadaki işçilerin çıkarlarının bir olduğu bilinciyle hareket eder. Bu anlamda ekono-

mik mücadeleyi siyasal alanda da işçi sınıfının çıkarlarını savunacak şekilde ileriye taşır. Partiler karşısında tarafsız değildir. Patron partilerine karşı net bir duruşu vardır. Sınıf sendikası işyeri temsilcilerinden sendika yönetimine kadar tüm görevli ve yöneticilerini özgür seçimlerle belirler. Toplu sözleşmelerde talepler işçiler tarafından tabandan belirlenir ve gidişata göre alınacak eylem kararlarında tabanın söz hakkı vardır.

Sendika bürokrasisi:

Sendika bürokrasisi işçi sınıfı içinden çıkmış ama işçiye yabancılaşmış bir katmandır. İşçilerin tüm gün çalıştıktan sonra sendika işleriyle profesyonel olarak ilgilenmeleri olanaksızdır. Bunun için gerek yöneticilik gerekse de toplu sözleşme, eğitim ve hukuk alanlarında görev alacak uzmanların görevlendirilmesi için belirli bir ücret ödenmesi gerekir. Bu ücretler kalifiye bir işçinin ücretinden çok daha fazla olduğunda, sendikal faaliyet adı altında lüks yemeklerin, otellerin faturası sendikaya kesilmeye başladığında, yaşam koşulları açısından işçiye giderek

uzaklaşan, sendikal mücadeleyi bir meslek, sendikayı da iş kapısı olarak gören bir katman oluşur. Bu katman elde ettiği ayrıcalıkları korumak için sendika içindeki işçi denetimini adım adım ortadan kaldırır. En ileri noktada delege ve temsilcileri atama yoluyla belirlemeye çalışır. Koltuğunu riske edeceğini ya da bedel ödeyeceğini düşündüğünde patron ve devletle uzlaşmaya giderek. Patrona mücadeleyle talepleri kabul ettirmek yerine patron taleplerini işçiye kabul ettirmek konusunda uzmanlaşır. İşte ayrıcalıklı sendika yönetici ve uzmanlarından oluşan bu katmana sendika bürokrasisi denir.

Sarı sendika:

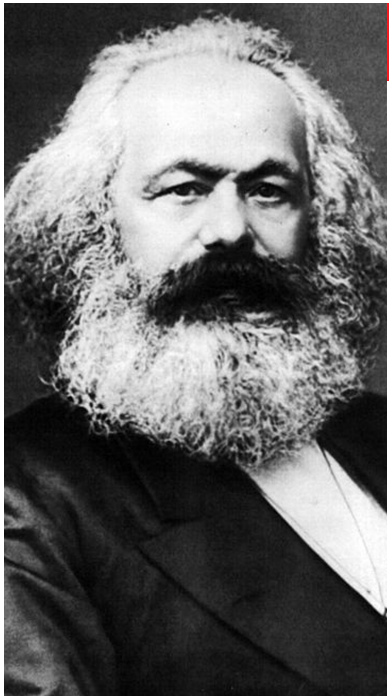
Sarı sendika, sınıf sendikasının tam karşıtıdır. Varlık nedeni, işçinin hak ve menfaatlerini korumak değil, patron ve devletin isteklerini işçiye kabul ettirmek, işçileri disiplin ve kontrol altında tutmaktır. İşçi sınıfını kabul etmez. İşçilerin bir sınıf olarak birlikte mücadele etmesine ve ekonomik taleplerini siyasal talepler düzeyine çıkarmasına şiddetle karşıdır. Patron partileriyle içli dışlıdır. Sarı sendikalar bizzat siyasi iktidarlar ve patronlar tarafından kurdukları gibi işçi sendikalarının bürokrasinin hakimiyetinde adım adım yozlaşmasının sonucunda da oluşabilir.

İşçinin Programı

Devrimci İşçi Partisi, proleterlerin örgütlenerek kendilerini sermaye karşısında güçlendirme doğrultusunda çabalarına destek olur. Sendikalar, işçi sınıfının kendini sermayeye ve burjuva devletine karşı savunmasında ve geleceğin işçi iktidarına giden yolda eğitiminde kilit rol oynar. Ancak kapitalistler sendikaları evcilleştirme konusunda sayısız teknik geliştirmişler ve geleceğin işçi demokrasisinin nüveleri olan bu işçi örgütlerini düzene bağlamakta önemli başarılar elde etmişlerdir. Bu kirlili çabalarında en önemli yardımcılarını, çoğunlukla işçi sınıfı içinden gelmekle birlikte, sendika yöneticisi olarak elde ettikleri maddi ayrıcalıklar dolayısıyla çıkarları işçilerden farklılaşmış ve burjuva düzenine bağlanmış sendika bürokratlarıdır. DİP, sendika bürokrasisini alaşağı etmek ve sendikaları işçilerin sınıf mücadelesi araçları haline getirmek için hiçbir çabayı esirgemez.

Sendikalar, son dönemde kamu emekçilerinin bağrında yaptıkları özel atılım dışında, özel sektörde işçi sınıfının gittikçe daha küçük bir kesimini örgütleyebilmektedir. Türkiye'nin gerçeği sendikasızlaşmadan da ibaret değildir. Aynı zamanda, güvencesiz ve kayıtdışı çalışma son derecede yaygındır, daha da yaygınlaşmaktadır. Devrimci İşçi Partisi, ister sendikal ister sendikasız, ister "formel" sektörde çalışsın ister "merdivenaltı"nda, bütün işçileri mücadeleye çekmek ve devrimci programa kazanmak için mücadele eder. İşsizler ordusu da işçi sınıfının bir parçasıdır. İşsizlerin kendilerine özgü talepler temelinde örgütlenmek için gösterecekleri çabaya DİP bütün gücüyle destek verir. Gerek güvencesiz işçiler için gerekse işsizler için mücadelenin ateşinden doğabilecek değişik örgütsel biçimler karşısında parti, sektör olmayan bir tavırla, örgütsüz kitlelerin örgütlenmesine destek olur.

Devrimci Marksizmin Sendikal Politikası

KARL MARX: SENDİKALARIN GEÇMİŞLERİ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

İşçi sadece emek gücüne sahipken, sermaye yoğunlaşmış toplumsal güçtür. Bundan dolayı, sermaye ile emek arasındaki söz-

leşme... hiçbir zaman eşit koşullar altında yapılmaz. İşçilerin sahip oldukları biricik toplumsal güç sayıdır. Ne var ki, bu sayısal güç, bölünmüşlük tarafından kırılır. İşçilerin bölünmüşlüğü, **kendi aralarındaki kaçınılmaz rekabetten doğar ve beslenir.**

Başlangıçta sendikalar, işçilerin kendilerini en azından salt köle olma durumunun üstüne çıkaracak sözleşme koşulları elde etmek üzere, bu rekabeti ortadan kaldırma ya da hiç değilse kontrol altına alma yolundaki **kendiliğinden**

girişimlerinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sendikaların birincil amacı, günlük gereksinimlerle, sermayenin aralıksız olarak sürdürdüğü saldırılara karşı önlemler almakla, kısacası ücretler ve çalışma saatlerine ilişkin sorunlarla sınırlıydı. Sendikaların bu faaliyetleri yalnızca meşru değil zorunludur da. Bugünkü üretim sistemi var olduğu sürece bundan vazgeçilemez. Tam tersine, bu faaliyetlerin, bütün ülkelerde sendikaların kurulmasıyla ve bunları birleştirilmele-

riyle genele yayılması gerekmektedir...

Sendikalar başlangıçtaki amaçlarının dışında, şimdi artık işçi sınıfının **topykûn kurtuluşunun** geniş çıkarları uyarınca, onun örgütlenme merkezleri olma bilinciyle hareket etmesini öğrenmelidirler. Yönelişi bu doğrultuda olan bütün toplumsal ve siyasal hareketlere yardımcı olmalıdır. Kendilerini tüm işçi sınıfının savunucusu ve temsilcisi olarak gördükleri ve öyle davrandıkları zaman, sendikalara üye olmayan örgütsüz işçilere yardım eli

uzatmaktan kaçınmazlar. Olağanüstü koşullar nedeniyle güçsüz bir konuma itilmiş olan tarım işçileri gibi, çok düşük ücret ödenen işlerde çalışanların çıkarlarını dikkatli bir biçimde gözetmelidirler. Genel olarak dünyayı, çabalarının dar ve bencil olmanın çok ötesinde, mazlum milyonların kurtuluşunu hedeflediğine inandırmalıdır. (K.Marx, Uluslararası İşçi Birliği/Birinci Enternasyonal 1866 yılındaki birinci kongresindeki kabul edilen karar önergesinden)

V.I. LENİN: DEVRİMCİLER GERİCİ SENDİKALARA GİRİP MÜCADELE ETMELİ MİDİR?

yanları da, bize daha az çocukça ve gülünç gelmeyecektir.

Kapitalizm, sosyalizme, zorunlu olarak, bir yandan işçiler arasında yüzyıllar içinde yerleşmiş olan eski mesleki ve lonca ayrımlarını miras bırakırken, öte yandan (sadece tek zanaat ve meslek kuruluşları değil, bütün sanayii kucaklayan) daha geniş sanayi sendikaları haline gelebilmeleri için, yılların ve yılların geçmesi gereken sendikaları da miras bırakmıştır. Bu sanayi sendikalarının aracılığıyla, ilerde, insanlar arasındaki işbölümü ortadan kaldırılabilecektir; **her yönden gelişmiş evrensel bir hazırlıktan geçmiş ve her şeyi yapabilen** insanların eğitimine, öğretimine ve şekillenmesine geçilecektir. Ve o zaman komünizme varılmış olacaktır, ama ancak uzun yıllar-

dan sonra. Bugün pratik olarak tam gelişmiş olan, kök salmış, şekillenmiş, açılıp serpilmiş ve olgunlaşmış bir komünizmin gelecekteki sonuçlarını gerçekleştirmiş sayarak hareket etmek, dört yaşındaki bir çocuğa yüksek matematik öğretmeğe benzer.

Biz, sosyalizmi kurma işine, hayali ya da bu maksatla özel olarak teşkil ettiğimiz insan malzemesiyle değil, kapitalizmin bize miras bıraktığıyla girişebiliriz ve girişmeliyiz. Hiç şüphe yok ki, bu, çok zor bir iştir; ama soruna bunun dışında bir yaklaşım, o kadar ciddiyetten uzaktır ki, bunun sözünü bile etmek gereksizdir.

Sendikalar, kapitalizmin gelişmesinin başlangıcında işçi sınıfına pek büyük bir ilerleme sağladılar; bu örgütler, işçilerin

dağınık ve güçsüz durumuna son verip onların ilk sınıf gruplaşmalarını gerçekleştirdiler. Proleterlerin en yüksek sınıf bileşmesi biçimi, **proletaryanın devrimci partisi** gelişmeye başladığı zaman (ki bu parti önderleri, sınıfı ve yığınları homojen ve bölünmez bir bütün içinde birbirine bağlamayı başarmadan böyle bir ada layık olamaz), sendikalar kaçınılmaz olarak bazı gerici özellikler: bir çeşit meslek örgütü dar görüşlülüğü, siyaset dışı kalma eğilimi, rutinlere saplanma vb. eğilimi göstermeye, başladılar. Ama dünyanın hiç bir yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikalar olmadan, sendikaların ve işçi sınıfının partisinin karşılıklı aksiyonu olmadan gerçekleşmez. Siyasi

iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, bu sınıf için ileriye doğru atılmış muazzam bir adımdır. Onun için parti, eskisinden daha çok ve eski tarzla yetinmeyerek yeni bir biçimde sendikaları eğitmeli ve yönetmelidir; ama bunu yaparken sendikaların uzun süre “proleter komünizm okulu” olarak ve proleterlerin kendi iktidarlarını uygulamaya yarayan hazırlık okulları olarak, ülkenin bütün ekonomisinin yönetimin derece derece, ilkönce işçi sınıfının eline (şu ya da bu mesleğin değil, tüm işçi sınıfının eline) ve sonra da emekçilerin tümünün eline geçmesi için gerekli işçi gruplaşmaları olarak varlıklarını sürdüreceklerini unutmamalıdır.

Devrimcilerin gerici sendikalar içinde mücadele etmemeleri gerektiğini, bu çalışmadan vazgeçilebileceğini, sendikalardan çıkıp, yepyeni, tertemiz, pek sevimli (ve çoğunlukla herhalde gencecik) vb. bir “işçi birliğini” ihmal etmeden örgütlenilmesinin gerektiğini iddia eden Alman “sol”larının pek bilgili ve korkunç derecede devrimci ciddi be-

LEV TROTSKİY: GEÇİŞ ÇAĞINDA SENDİKALAR

sendikalarında, onları güçlendirmek ve militanlık ruhlarını yükseltmek amacıyla etkin olarak yer alır. Sendikaları burjuva devlete tabi kılma yolundaki bütün çabalara ve proletaryanın elinin kolunun “zorunlu tahkim” ve diğer tüm polise müdahalelerle –sadece faşist müdahalelerle değil, “demokratik” olanlarla da- bağlanmasına karşı uzlaşmaz bir mücadele verir.

Partinin karbon kopyası gibi, küçük “devrimci” sendikalar kurmaya ve bunları elde tutmaya yönelik sektör çablar, gerçekte işçi sınıfının önderliği için mücadele etmekten vazgeçmez. Şu değişmez ilkeyi yerleştirmek gerekiyor: kendi kendin teslimiyetçi bir biçimde kitle sendikalarından tecrit etmek, devrim ihvanetle eşdeğer olup, Dördüncü Enternasyonal üyeliğiyle bağdaşmaz. Dördüncü Enternasyonal aynı derecede sendikacıların ve sendikalistlerin özelliği olan sendikaları putlaştırmayı de kesinlikle ret ve

mahkûm eder.

a) Sendikalar tamamlanmış bir devrimci program sunamazlar; görevleri, bileşimleri ve üye kayıt yöntemlerinden ötürü bunu yapamazlar; bu nedenle de partinin yerini alamazlar. Geçiş çağında merkezi görev ulusal devrimci partileri Dördüncü Enternasyonal’in seksiyonları olarak inşa etmektir.

b) En güçlüleri de dahil olmak üzere sendikalar işçi sınıfının yüzde 20 ile 25’inden fazlasını kapsamakta, bunlar da çoğunlukla en vasıflı ve yüksek ücretli kesimlerden oluşmaktadır İşçi sınıfının daha fazla ezilen çoğunluğu ise ancak zaman zaman, işçi hareketinin olağandışı yükseliş dönemlerinde mücadelesinin içine çekilebilmektedir. Böylesi anlarda mücadele içindeki tüm kitleyi kapsayan **ad hoc** (amaçla göre şekillenmiş) örgütlenmeleri yaratmak gerekir: Grev komiteleri, fabrika komiteleri ve nihayet Sovyetler.

c) Proletaryanın üst kesimlerini temsil eden örgütler olarak sendikalar, İspanya’daki anarko-sendikalist sendikaların taze deneyi dahil, bütün geçmiş deneylerin kanıtlandığı gibi, burjuva demokratik rejimlerle uzlaşmaya yönelik güçlü eğilimler geliştirmiş durumdadır. Sendikaların yönetim organları, keskin sınıf mücadelesi dönemlerinde kitle hareketini zararsız kılmak amacıyla ona sahip çıkmayı hedeflerler. Bu kendisini daha şimdiden basit grevler sırasında, özellikle burjuva mülkiyet ilkesini sarsan fabrika işgalleri sırasında göstermektedir. Burjuvazinin olağandışı güçlüklerle karşılaştığı savaş veya devrim gibi dönemlerinde sendika önderleri genellikle burjuva bakanları haline gelirler.

Bu nedenle, Dördüncü Enternasyonal’in seksiyonları her zaman için yalnızca sendikaların üst düzey önderliklerini yenileyip, kritik anlarda alışılmış çalışma

yöntemlerine bağlı yöneticilerin ve kariyeristlerin yerine cesaret ve kararlılıkla yeni militan önderler ileri sürmekle kalmamalı, gerekirse sendikaların tutucu aygıtlarıyla açıkça kopmaktan sakınmaksızın, burjuva toplumuna karşı verilen kitle mücadelesinin görevlerine daha uygun düşen bağımsız militan örgütleri, her elverişli fırsatta yaratmaya çalışmalıdırlar. Sektör hayaller beslemek uğruna kitle örgütlerine sırt çevirmek suç ise, devrimci kitle hareketinin açıkça gerici ya da kırlık değiştirmiş tutucu (“ilerici”) bürokratik kliklerin denetimine tabi kalmasına pasif olarak katlanmak da ondan aşağı kalmayan bir suçtur. Sendikalar kendi başlarına bir amaç değil, yalnızca proleter devrim yolunda birer araçlardır. (Dördüncü Enternasyonal 1938 Geçiş Programı’ndan)

İşçilerin, kısmi ve geçiş talepleri için mücadelede kitle örgütlerine, esas olarak da sendikalara her zamankinden daha fazla ihtiyaçları vardır.

Bir Bolşevik-Leninist, her tür mücadelenin, ki bu mücadele işçilerin en basit maddi çıkarlarını ya da demokratik haklarını ilgilendiriyor olsa bile, en ön safında yer alır. Kitle

?? Sorular ve Cevaplar

SENDİKALAŞMADA ENGELLERİ NASIL AŞARIZ?

Öncelikle işçilerin zihnindeki engelleri aşmalıyız. Bu da bilgilenecek ve bilinçlenmekle olur. Sendikalaşmanın bir hak ve hem bugün hem de gelecek kuşaklara daha iyi çalışma ve yaşam koşulları hazırla-

mak için mutlak bir gereklilik olduğu akıllara kazınmalıdır. Bu bir sınıf mücadelesidir. Bu mücadelede patron parasını ve paradan kaynaklanan siyasi gücünü kullanır. İşçinin silahı ise bilinci, birliği ve örgütlülüğüdür.

SARI SENDİKADAN NASIL KURTULURUZ?

Sendika seçme ve değiştirme özgürlüğü aynı sendikaya üye olmak gibi anayasa ve İLO sözleşmeleri ile yasal güvence altındadır. Ancak bugün söz konusu yasal güvencenin hiç de gerçek bir güvence olmadığını görüyoruz. Çünkü sarı sendikalar patronla birlikte hareket ediyorlar ve bırakın başka sendikaya geçmeyi, sendikadan istifa eden ya da sendikayı eleştiren işçileri işten atılmakla tehdit ediyorlar.

Toplu halde sendikaya üye olup toplu sözleşme yetkisi almak

gibi sendika seçme özgürlüğünü kullanmak da işçilerin örgütlülüğünü ve birliğini gerektiriyor. Bunun için öncelikle sadece sarı sendikayla değil işveren ve devletle de mücadele edildiği bilinci son derece önemlidir. Patronlar, “sizin işiniz sendikayla bu iş bizi ilgilendirmez” diyerek işçinin bilincini bulandırıyor ve topu taca atıyorlar. Böylece işçinin üretimden gelen gücünü kullanmasına mani oluyorlar. Bizim sorunumuz sendika ile işyerimize zarar gelmesin

Sendikalaşma hakkının yasal güvence altında olması tedbirsiz davranmayı gerektirmez. Sendikal örgütlenme sabırlı ve güvenli biçimde, gerektiğinde tam bir gizlilik içinde yürütülmelidir. Çalışma ancak olgunlaştıktan sonra açıktan yürütülmeli ve yetki için gerekli sarıya ulaşılması (çalışan işçi sayısının yarısından bir fazlası) gözetilmelidir.

diyen işçiler en önemli gücü olan üretimden gelen gücünden mahrum olduğunda bilmeden kendini savunmasız bırakıyor. Oysa sarı sendikalar her an patronla işbirliği ve koordinasyon içindedir. Adeta sarı sendikalar patron için insan kaynaklarının işini taşeron olarak yapmaktadır. Yine patronların çıkarını koruyan hükümetler, sarı sendikaların arkasında durur. Bu sarı sendikalar işçi düşmanı yasaların hazırlanmasına ortak olur ya da bu yasalara karşı gelişen işçi mücadelelerini göz alma kabilinden eylemler düzenleyerek soğuturlar. Sendika değiştiren ve çoğunluğu elde eden işçilerin seçtiği

Patron yasaların ne dediğine bakmaksızın sendikalaşmayı engellemeye çalışacaktır. Buna karşı mahkemelerde hak aramak mümkün ve gereklidir. Ancak yeterli değildir. İşçinin birliği ve örgütlülüğü yasalardan daha güçlüdür. Patron işten çıkarmalarda ya da engellemelerde mahkeme süreçlerinin uzun sürmesine bel bağlamakta işçiyi

sendikanın yetki almaması için her türlü bürokratik oyunu oynarlar. O yüzden işçiler sarı sendika, patron ve devlet üçlüsüne karşı son derece zorlu bir mücadeleye girdiğini bilmeli bu zorlu mücadelenin gerektirdiği bir örgütlülük düzeyine ulaşmalıdır.

Bunun için fabrika komiteleri oluşturulmalı. İstifa değil sendika değiştirme hedef alınmalıdır. Mevcut sistemde istifa edenleri sadece sarı sendika görebiliyor. Dolayısıyla da çoğunluk sağlanmadan toplu istifa patron ve sarı sendikanın eline başı kesileceklerin listesini vermekle eş anlamlı. Sendika değiştirmede de kısa va-

yıldırılmayı ummaktadır. İşçi örgütü ve bilinçli olursa bu saldırıları boşa çıkarabilir. Mücadele deneyimlerinde görülmüştür ki sendikal sebeple işten atılan işçileri geri aldırmanın yolu mahkemelerden önce kalan işçilerin atılanlara sahip çıkması, iş durdurması gerektiğinde fabrikayı terk etmeyerek taleplerini patrona dayatmasından geçmektedir.

dede tüm bölümlerden temsilcileri kapsayan bir fabrika komitesi son derece önemli. Bu komite işçinin nabzını tutmalı, işçinin çoğunluğunu yönlendirebilmeli ve uygun anda geçişi yapıp, sendikanın yetki başvurusu yapmasını sağlamalıdır. Deneyimler esas mücadelenin bundan sonra başladığını göstermektedir. Sarı sendika ve patron el ele işten çıkarmalardan, fiili baskı ve saldırılara kadar türlü yöntemlerle bu geçiş engellemeye çalıştığında fabrika komitesi, işçilerin hür iradesiyle seçtiği sendika ile birlikte kora kor bir mücadeleyi örgütlemeli sonuç alınca kadar savaşımı sürdürmelidir.